

Ecologische Quicksan Aart van der Leeuwlaan 12-14 te Delft

juni 2020

Eco-Niche

wrvanesch@eco-niche.nl
www.eco-niche.nl

Inhoudsopgave

<i>1: Aanleiding & toelichting</i>	3
Opbouw quickscan.....	3
Leeswijzer.....	3
<i>2: Project & planlocatie</i>	4
Project: activiteiten en toekomst gebruik.....	4
Planlocatie en directe omgeving.....	4
<i>3: Resultaat & toetsing</i>	7
Inleiding & methode.....	7
Beschermd gebied.....	7
Ligging t.o.v. beschermd natuurgebied:.....	7
Planten.....	8
Vogels.....	8
Grondgebonden zoogdieren.....	10
Vleermuizen.....	10
Amfibieën.....	11
Reptielen.....	12
Ongewervelden.....	12
<i>4: Vervolgstappen</i>	14
Aangetroffen of verwachte soorten:.....	14
Soortspecifieke vervolgstappen.....	14
Overige soorten / Zorgplicht.....	15
<i>Bronnen</i>	17
<i>Bijlage 1: Uitleg Wet natuurbescherming</i>	18
<i>Bijlage 2: Ligging planlocatie & natuurgebieden</i>	20
<i>Bijlage 3: gemelde kwetsbare en beschermde soorten (NDFF)</i>	23

Afbeelding voorzijde: voorzijde Grotius aan de Aart van der Leeuwlaan 12

1: Aanleiding & toelichting

Opbouw quickscan

In verband met de sloop van de scholen aan de Aart van der Leeuwlaan 12-14 te Delft, heeft Eco-Niche, in opdracht van gemeente Delft, een ecologische quickscan uitgevoerd. Daarvoor is:

- 1) Op de planlocatie en in literatuur onderzocht of en welke beschermde plant- en diersoorten (kunnen) voorkomen.
- 2) Onderzocht of de planlocatie deel uit maakt / of in de nabijheid ligt van beschermde natuurgebieden genaamd Natura 2000 (N-2000) en/of het Nationale Natuurnetwerk (NNN).

Het resultaat van bovengenoemd onderzoek wordt in voorliggend document getoetst aan de natuurwetgeving: de Wet Natuurbescherming (voor uitleg zie **bijlage 1**) en het beleid van het NNN. In deze toets zijn de volgende vragen doorlopen:

- Heeft het project één of meer negatieve effecten op punten 1 en/of 2?
- Zo ja, conflicteren deze mogelijke effecten met de natuurwetgeving?
- Zo ja, zijn deze effecten eenvoudig te voorkomen (met welke maatregelen)?

Soms zijn eenvoudige maatregelen voldoende. Deze zullen dan worden opgenomen in voorliggend rapport (**hoofdstuk 4**). Te nemen maatregelen kunnen echter ook complexer van aard zijn. In dat geval is soms een vervolgonderzoek nodig en/of dient ontheffing te worden aangevraagd. Ook hierover geeft voorliggend rapport uitsluitsel (**hoofdstuk 5**).

Leeswijzer

Hoofdstuk 2 beschrijft kort het project en de planlocatie. Zo wordt een beeld verkregen van de situatie en de ontwikkelingen. Hoofdstuk 3 behandelt de resultaten van het literatuur- en veldonderzoek en gaat in op: eventuele effecten op beschermde natuurgebieden, het NNN, de aanwezigheid van en de te verwachten beschermde soorten, de functie van de planlocatie voor deze soorten en de te verwachten effecten van het project op de soorten. Hoofdstuk 4 gaat in op de vervolgstappen die genomen dienen te worden om eventuele negatieve effecten te voorkomen. Hoofdstuk 5 volgt met de conclusie. In bijlage 1 is een korte toelichting op de wet opgenomen en in de overige bijlagen staan de projectspecifieke onderdelen, waaronder kaartmateriaal.

2: Project & planlocatie

Project: activiteiten en toekomst gebruik

De huidige schoolgebouwen worden gesloopt om op de planlocatie een nieuwe school te realiseren. De huidige schoolgebouwen worden momenteel gebruikt door de Praktijkschool van het Grotius College met ca. 150 leerlingen.

We gaan hierbij uit van een worst case-scenario: namelijk dat de planlocatie kaal wordt opgeleverd; de bebouwing wordt gesloopt en begroeiing wordt gerooid.

Een overzicht van de bestaande situatie staat in **bijlage 2**. De nieuwe inrichting is nog niet bekend. Het toekomstig gebruik is vergelijkbaar met het huidig gebruik, aangezien op de planlocatie weer een school gerealiseerd wordt.

Planlocatie en directe omgeving

De planlocatie ligt aan de Aart van der Leeuwlaan 12-14 te Delft en heeft een omvang van ca. 95 bij 80 meter en is voor ca. 60 % verhard. Voor de begrenzing, zie **bijlage 2A**.

De bebouwing en verharding bestaat uit twee schoolgebouwen, een kas, een los bijgebouw en een betegeld schoolplein.

Het schoolgebouw met nummer 12 bestaat uit één laag met een plat bitumen dak, een schoorsteen, bakstenen gevels, ramen met zonneweringen en een brede houten dakrand (ca. 30 cm). Onder de dakrand zijn ter plaatse van de gevels brede kieren (ca 1,5 cm) aanwezig. De gevels hebben geen open stootvoegen, maar in de schoorsteen zijn wel kleine, smalle open stootvoegen aanwezig (max. 1 cm breed). Buiten de zonweringen heeft de school verder geen plaatsen waar dieren in of achter kunnen wegkruipen.

In het noordwesten staat een los bijgebouw: een prefab noodgebouw met plat dak, kunststof kozijnen zonder vensterbanken en gevels van plaatmateriaal met een pleisterlaag. Kieren of openingen ontbreken.

Het schoolgebouw van nummer 14 bestaat uit een laag deel en een hoge hal met een plat bitumen dak met een bakstenen schoorsteen en smalle aluminium dakrand. Op twee plaatsen wijkt de dakrand, waardoor een kier van ca. 1,5 cm aanwezig is. De schoorsteen heeft bovenaan enkele kleine smalle open stootvoegen. In de gevels zitten open stootvoegen en andere kieren. De rest van de dakranden en overige hoeken en aansluitingen zijn degelijk afgedicht.

Het onverharde terrein bestaat uit een groenstrook aan de achter- en voorzijde van de Aart van der Leeuwlaan en uit voorbeeldtuintjes op het schoolplein. Daarnaast valt de groenstrook aan de zuidzijde van de planlocatie, buiten het hek en langs het Gerrit Achterbergpad ook binnen de begrenzing van de planlocatie. Aan de voorzijde bestaat de begroeiing uit enkele bomen, wintergroene cultivars, braam, kruiden en bloemen. In een van de bomen tussen de kas en de school van nummer 12 zit een vogelnest (**foto g**). Aan de achterzijde sluit de begroeiing aan op de groenstrook buiten de planlocatie en bestaat uit bomen en struiken. De groenzone langs het Gerrit Achterbergpad bestaat uit klimop, struiken en hoge bomen, waar een holte en een vogelnest is aangetroffen. De boom (populier) met het vogelnest staat vlak naast het hek aan de achterzijde van nr 14 (**foto h**). De voorbeeldtuintjes bestaan uit ingezaaide planten.

Direct rond de planlocatie, buiten de hekken, is aan drie zijden een groenstrook aanwezig met hoge bomen, dichte struiken, ruigte en kruiden. Aan de west- en de noordzijde grenst de planlocatie aan een watergang. In de Aart van der Leeuwlaan vormen hoge platanen aaneengesloten bomenrijen.

De omgeving beslaat verder de naoorlogse wijk Voorhof, die bestaat uit een combinatie hoog- en laagbouw en tuintjes. In en rond de wijk liggen watergangen en het openbaar groen bestaat uit groenzones met hoge bomen en struiken en pleinen met kort gras en hoge bomen. Kenmerkend is het grote aantal forse, hoge bomen in de wijk.

Voor een foto-impressie:

a) schoolgebouw nr 12.

b) groenzone Gerrit Achterbergpad met hal van de school nr 14 op achtergrond.

c) bijgebouw.

d) platanen in de Aart van der Leeuwlaan.

e) kier onder dakrand nr 12.

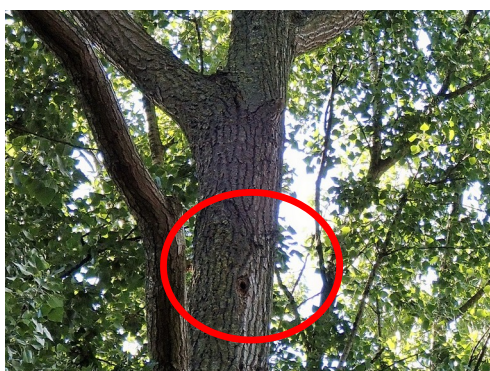
f) kier onder dakrand nr 14.

g) nest in boom voorzijde nr 12.

h) nest in boom achterzijde nr 14 (net buiten het hek, maar binnen planlocatie).

i) holte in boom zuidelijke groenzone.

j) watergang buiten planlocatie.

3: Resultaat & toetsing

Inleiding & methode

In dit hoofdstuk is per soortgroep toegelicht of op de planlocatie beschermde soorten zijn aangetroffen, worden verwacht of zijn uit te sluiten. Hiertoe is een veldbezoek uitgevoerd (zie tabel) en een literatuuronderzoek uitgevoerd. Wij baseren onze verwachting op de aangetroffen soorten en biotopen en houden altijd rekening met andere seizoensinvloeden en weersomstandigheden dan die tijdens het veldbezoek.

Tabel: Datum en weersomstandigheden veldbezoek

<i>Datum</i>	<i>Neerslag</i>	<i>Temperatuur</i>	<i>Windkracht</i>
23 juni 2020	0 % bewolkt (veel zon)	25 °C	2 Bft

Een belangrijke bron die we gebruiken is de Nederlandse Database Flora- en fauna (NDFF). Deze wordt voor elke soortgroep, tijdens het schrijven van deze rapportage, geraadpleegd met de query beschermde soorten binnen een straal van 1,5 kilometer van de planlocatie, in de laatste 5 jaar.

Vervolgens wordt getoetst of de activiteiten en het toekomstig gebruik, zoals beschreven in hoofdstuk 2, een negatief effect hebben op de aangetroffen en verwachte beschermde soorten. Van de wetsartikelen, zoals genoemd in bijlage 1, is het behouden van voortplantingsplaatsen en vaste verblijfplaatsen het meest relevant. Voor het functioneren van deze plaatsen zijn soms ook nabijgelegen migratieroutes of foerageergebieden van essentieel belang.

Er wordt gestart met de toetsing aan de beschermde natuurgebieden in de omgeving van de planlocatie. De belangrijkste factor hierbij is de afstand van de planlocatie tot de dichtstbijzijnde natuurgebieden. Indien negatieve effecten niet kunnen worden uitgesloten, wordt door ons een *voortoets* geadviseerd om deze effecten te toetsen aan de doelstellingen van de beschermde natuurgebieden.

Beschermde gebieden

Ligging t.o.v. beschermd natuurgebied:

De planlocatie ligt binnen de bebouwde kern van Delft, op ca. 1,5 km van het buitengebied. De planlocatie maakt geen onderdeel uit van en grenst niet aan een beschermd natuurgebied. Het dichtstbijzijnde beschermde natuurgebied is het veenweidegebied van de Ackerdijkse plassen; een onderdeel van het NNN op ca. 3,5 km afstand van de planlocatie (**Bijlage 2**). Het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied ligt op ruim 12 km van de planlocatie. Dit is het Habitatrichtlijngebied Solleveld en Kapittelduinen; een van de stikstofgevoelige natuurgebieden.

Toets:

Nadere toetsing aan de doelstellingen van Natuurbeschermingswet (Natura-2000) en het NNN is niet aan de orde. *Vanwege de recente discussies en gevoeligheden omtrent het stikstofbeleid kunnen we echter niet voorspellen hoe bevoegd gezag om gaat met dit advies.*

De NNN kent geen externe werking en de Natura 2000-gebieden liggen buiten de invloedssfeer van de planlocatie. Gezien de aard, inclusief het gelijkblijvend toekomstig gebruik, de geringe omvang en de geruime afstand en ligging van het project, is elk

effect op de natuurdoelstellingen die voor de natuurgebieden gelden a priori uit te sluiten. Ook van externe werking is geen sprake.

Planten

Aangetroffen & verwacht:

In de omgeving van de planlocatie, maar niet op de planlocatie zelf, is een beschermde plantensoort gemeld, namelijk kluwenklokje (NDFF). Het gaat om twee losse meldingen van een enkel exemplaar, waarvan een in de Voorhof en een in de Tanthof, ca. 1 km van de planlocatie (NDFF).

Op de planlocatie zijn tijdens het veldbezoek geen kluwenklokjes of andere beschermde soorten aangetroffen. Aangezien het veldbezoek tijdens het groeiseizoen heeft plaatsgevonden, kunnen kluwenklokje en andere beschermde soorten waarvan de planlocatie binnen het verspreidingsgebied valt worden uitgesloten. De vegetatie op de planlocatie bestaat uit cultivars en algemeen voorkomende kruiden van voedselrijke bodem als braam, brandnetel, dagkoekoeksbloem, fluitenkruid, geel nagelkruid, kleeftkruid, klimop, kruipertje, look-zonder-look, Robertskruid, teunisbloem, vlier en zevenblad.

Toets:

Op de planlocatie worden beschermde plantensoorten uitgesloten. De geplande werkzaamheden en de beoogde inrichting hebben daarom geen negatief effect op beschermde planten, maar de zorgplicht (art 1.11) is wel van toepassing.

Vogels

Toelichting:

Alle inheemse broedvogels zijn beschermd. Ze mogen niet worden gedood of verwond, nest(plaats)en zijn beschermd en ze mogen niet zodanig worden verstoord dat het ten koste gaat van de gunstige staat van instandhouding (zie **bijlage 1**). Om hieraan te toetsen worden de vogels ruwweg in drie groepen onderverdeeld. We onderscheiden:

Groep 1: Vogelsoorten met jaarrond beschermde nestplaatsen:

Deze vogels staan als '*categorie 1 t/m 4*' vermeld op een lijst van de Rijksoverheid (Dienst Regelingen, 2009) en betreffen vogels die jaarrond van hun nest gebruikmaken, zelf geen nest kunnen bouwen, zeer honkvast zijn of afhankelijk zijn van bebouwing.

Groep 2: Kwetsbare vogelsoorten waarbij de gunstige staat van instandhouding wankelt:

Dit zijn zeldzame en kwetsbare broedvogelsoorten van de Rode Lijst (Staatscourant, nov 2017), vogels van Provinciale verordeningen (Provinciespecifiek) of storingsgevoelige vogels waarvan wij, als ecologisch deskundigen, bepalen dat lokale zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden een jaarrond bescherming rechtvaardigen.

Groep 3: Algemene broedvogelsoorten: alle overige inheemse broedvogels.

Vogelsoorten vermeld onder '*categorie 5*' op de lijst van de Rijksoverheid (Dienst Regelingen, 2009) verwijzen wij naar groep 2 op wanneer deze ook daadwerkelijk 'kwetsbaar' zijn en anders naar groep 3. De lijst van vogels onder categorie 5 is overigens niet uitputtend (Dienst Regelingen, 2009). Dat wil zeggen dat er meer soorten onder vallen dan daadwerkelijk op de lijst staan.

Aangetroffen & verwacht:

1) Vogelsoorten met jaarrond beschermde nestplaatsen

In de omgeving van de planlocatie zijn 14 vogelsoorten gemeld, waarvan de nesten jaarrond beschermd zijn, zie **bijlage 3** (NDFF).

De gemelde soorten die in gebouwen broeden zijn: gierzwaluw, grote gele kwikstaart, huismus, kerkuil, ooievaar en slechtvalk. Van deze en van overige soorten met jaarrond beschemde nesten die in gebouwen broeden, worden geen essentiële functies op de planlocatie verwacht. De planlocatie heeft geen geschikte nestlocaties en tijdens het locatiebezoek zijn ook geen van deze soorten of hun sporen waargenomen.

Voor gierzwaluw, huismus en kerkuil zijn de openingen in het dak en de gevels te klein en ontbreken geschikte nestruimtes achter de aanwezige kleine openingen. Slechtvalk en ooievaar nestelen alleen op hoge gebouwen, masten of palen en deze ontbreken op de planlocatie. De planlocatie ligt buiten het natuurlijk voortplantingsgebied van de grote gele kwikstaart en deze soort heeft een voorkeur voor nestlocaties langs stromend water.

De gemelde soorten die in bomen broeden zijn: boomvalk, buizerd, havik, ransuil, roek, sperwer, wespandief en zwarte wouw. Van deze soorten kan van boomvalk, buizerd en/of sperwer niet worden uitgesloten dat er op de planlocatie nesten aanwezig zijn, maar van de overige soorten wel. In twee bomen zijn nesten (**foto g en h**) aangetroffen, waarvan er één in de beschutting van de groenzone ligt (**foto h**). Ondanks dat sporen ontbraken en het ook (oude) zwarte kraaiennesten kunnen zijn, kan niet worden uitgesloten dat deze nesten nu of in de toekomst geschikte nestlocaties vormen, vanwege de beschutte ligging.

De overige soorten kunnen wel worden uitgesloten, omdat voor deze soorten en/of geschikte nestgelegenheid, geschikt habitat ontbreekt, de locatie buiten het natuurlijk voortplantings- of verspreidingsgebied ligt of is er sprake van te veel verstoring en te weinig beschutting.

2) Kwetsbare vogelsoorten

In de omgeving van de planlocatie, maar niet op de planlocatie zelf, zijn drie kwetsbare broedvogelsoorten gemeld (NDFF), zie **Bijlage 3**. Deze kwetsbare soorten, zoals de gemelde koekoek, nachtegaal en wielewaal, stellen hoge eisen aan hun broedlocatie. Een specifieke biotoop, voldoende ruimte, beschutting en voldoende voedselaanbod in de nabije omgeving voor de kuikens zijn een vereiste. Op de planlocatie zijn geen van deze vereisten aanwezig en daarom kunnen de gemelde en ook andere kwetsbare soorten als broedvogel worden uitgesloten.

3) Algemene broedvogelsoorten

In de omgeving van de planlocatie zijn diverse algemene broedvogels gemeld (NDFF) en tijdens het veldbezoek zijn o.a. ekster, heggenmus, houtduif, meerkoet, merel, nijlgans, tjif tjaf, waterhoen en zwarte kraai waargenomen. Op de planlocatie kan een nest van een algemene broedvogel niet worden uitgesloten. Een algemene broedvogel kan in de bomen, struiken, op de oever of het water nestelen. Zo ook de (oude) kraaiennesten op de planlocatie.

Toets:

Op de planlocatie zelf kunnen vogels met jaarrond beschermd nesten en algemene broedvogelsoorten niet worden uitgesloten, maar kwetsbare vogelsoorten wel. Indien bomen gerooid worden, kunnen nesten waaronder potentieel jaarrond beschermd nesten verloren gaan, wat in overtreding is met de Wet natuurbescherming. Het is verboden om nesten te beschadigen of weg te nemen (Art 3.1 lid 2). Rooi- of bouwwerkzaamheden in de directe omgeving van potentiële nesten kunnen verstoring zijn. Voor algemene broedvogelsoorten is verstoring niet verboden, aangezien het geen effect heeft op de gunstige staan van instandhouding van de soort (Art 3.1 lid 4 en lid 5). Vervolgstappen zijn nodig en daarnaast is de zorgplicht (art 1.11) van toepassing, zie **Hoofdstuk 4**.

Grondgebonden zoogdieren

Aangetroffen & verwacht:

In de omgeving van de planlocatie zijn 11 beschermde grondgebonden zoogdiersoorten gemeld, zie **Bijlage 3** (NDFF). Naast de gemelde soorten in bijlage 3 kunnen in deze omgeving op basis van de biotoopkenmerken andere algemene muizensoorten, zoals rosse woelmuis en bosspitsmuis niet worden uitgesloten.

Tijdens het veldbezoek zijn geen zoogdieren en met uitzondering van muizenholen, geen verblijfplaatsen of sporen van zoogdieren aangetroffen. De groenzones op en rond de planlocatie zijn wel geschikt als vaste verblijfplaats voor algemene muizensoorten, egel en kleine marterachtigen (wezel, hermelijn, bunzing), omdat er voldoende beschutting aanwezig is. Andere beschermde grondgebonden zoogdieren, zijn uit te sluiten, omdat sporen en biotoopkenmerken ontbreken en/of de planlocatie buiten het natuurlijk verspreidingsgebied ligt.

Toets:

Enkele kleine, algemene, maar beschermde zoogdiersoorten kunnen op de planlocatie niet worden uitgesloten. De beschermde soorten die op de planlocatie kunnen worden aangetroffen, vallen onder de vrijstelling volgens de verordening uitvoering Wet natuurbescherming Zuid-Holland (Provincie Zuid-Holland, 2016). Wat betreft deze soortgroep is er geen sprake van overtreding van de Wet natuurbescherming. Vervolgstappen zijn niet nodig, maar de zorgplicht (art 1.11) is wel van toepassing, zie **Hoofdstuk 4**.

Vleermuizen

Toelichting:

Een gebied kan verschillende functies vervullen voor vleermuizen. Op al deze functies is gelet. Zo kan het:

- 1) Dienen als vaste verblijfplaats:
een gebouw of boom kan dienen als verblijf voor kraamkolonies, paargroepen, solitaire dieren of overwinteraars. In dat geval dienen er kieren en holle ruimtes aanwezig te zijn.
- 2) Deel uitmaken van een essentiële vliegroute:
vliegroutes zijn lijnvormige elementen in het landschap, meestal bomen en watergangen, die vleermuizen volgen tussen verblijfplaatsen en foerageergebied. Een essentiële vliegroute is een route die onmisbaar is voor het in standhouden van een populatie/kolonie vleermuizen, bijvoorbeeld omdat er geen alternatieve route aanwezig is.
- 3) Deel uitmaken van een essentiële foerageergebied:
foerageergebieden zijn locaties waar vleermuizen hun voedsel vinden en langere tijd verblijven. Vegetatierijke locaties als bossen, clusters van tuinen of schaars verlichte oevers dienen vaak als foerageergebied. Een essentieel foerageergebied is een foerageergebied dat onmisbaar is voor het in standhouden van een populatie/kolonie vleermuizen.

Aangetroffen & verwacht:

In de omgeving van de planlocatie, maar niet op de planlocatie zelf, zijn vier vleermuissoorten gemeld, zie **bijlage 3** (NDFF). Het gaat om gebouw- en boombewonende soorten. Andere soorten, naast de gemelde laatvlieger, rosse vleermuis, gewone en ruige dwergvleermuis, zouden gezien het natuurlijk verspreidingsareaal en

biotoopkenmerken in de omgeving voor kunnen komen, zoals watervleermuis en gewone grootoorvleermuis.

1) Planlocatie als verblijfplaats

De aanwezigheid van vaste verblijfplaatsen van vleermuizen kan niet worden uitgesloten. Beide schoolgebouwen hebben schoorstenen met kleine, open stootvoegen en achter de dakranden zijn brede kieren aanwezig. Ook achter de buitenzonweringen kunnen vleermuizen verblijven. Het bijgebouw en de kas zijn ongeschikt als verblijfplaats voor vleermuizen, omdat kieren en ruimtes om achter weg te kruipen ontbreken. De schoolgebouwen kunnen door zowel kleine als grotere soorten gebruikt worden als kraam-, zomer-, paar- of winterverblijfplaats. Een massawinterverblijfplaats van gewone dwergvleermuizen kan worden uitgesloten, omdat het gebouw te laag is en te weinig robuust is heeft. Ook een paarverblijfplaats van tweekleurige vleermuis kan worden uitgesloten, omdat het gebouw te laag is. In een van de bomen in de groenzone (**foto b, i**) is een opening (spechtengat) aangetroffen. Het kan niet worden uitgesloten dat vleermuizen de eventueel aanwezige achterliggende boomholte als kraam-, zomer-, paar- of winterverblijfplaats gebruiken.

2) Planlocatie als essentiële vliegroute

De planlocatie is geschikt voor vliegroutes, maar een essentiële vliegroute is uit te sluiten aangezien in de omgeving diverse alternatieven bestaan. Zowel de groenzones, de platanen in de Aart van der Leeuwlaan als de watergangen vormen lijnvormige structuren en daarmee geschikte vliegroutes.

3) Planlocatie als essentieel foerageergebied

Op de planlocatie wordt geen essentieel foerageergebied verwacht. Er kunnen enkele individuen van de gemelde vleermuissoorten kort foerageren, maar de omvang is te gering om als essentieel foerageergebied te fungeren.

Toets:

De aanwezigheid van vaste verblijfplaatsen van vleermuizen kunnen niet worden uitgesloten, maar een essentiële vliegroute of essentieel foerageergebied wel. Met het slopen van de schoolgebouwen of het kappen van bomen met boomholtes kan een vaste verblijfplaats verloren gaan (Art 3.5 lid 4). Voor deze soortgroep kan sprake zijn van overtreding van de Wet natuurbescherming. Vervolgstappen zijn nodig en daarnaast is de zorgplicht (art 1.11) van toepassing, zie **hoofdstuk 4**.

Vissen

Aangetroffen & verwacht:

In de omgeving van de planlocatie zijn geen beschermde vissoorten gemeld (NDFF) en deze kunnen op de planlocatie worden uitgesloten. Op de planlocatie is geen water aanwezig. Zowel de watergangen als de oeverzones liggen buiten de planlocatie.

Toets:

Op de planlocatie is vis uitgesloten. Voor deze soortgroep is geen sprake van mogelijke overtreding van de Wet natuurbescherming. Vervolgstappen voor beschermde soorten uit deze groep zijn niet nodig.

Amfibieën

Aangetroffen & verwacht:

In de omgeving van de planlocatie, maar niet op de planlocatie zelf, zijn zes beschermde amfibieënsoorten gemeld, zie **bijlage 3** (NDFF). Tijdens het veldbezoek zijn geen amfibieën waargenomen. Ondanks dat water op de planlocatie ontbreekt kan een gewone

pad, bruine kikker of overwinterende kleine watersalamander niet volledig worden uitgesloten. Deze kunnen vanaf de watergangen met beklimbare oevers de planlocatie bereiken en het struweel als landhabitat gebruiken.

Zeldzamere soorten als Alpenwatersalamander, kamsalamander en rugstreeppad kunnen worden uitgesloten. Van Alpenwatersalamander en kamsalamander worden enkele losse meldingen gedaan in de woonwijk Tanthof ten zuiden van de Kruithuisweg, ca. 1,3 km van de planlocatie (NDFF). Dit zijn naar alle waarschijnlijkheid uit tuinvijvers ontsnapte of uitgezette individuen. Door uitzettingen duikt de Alpenwatersalamander wel in het stedelijk gebied op (Ravon). Het zwaartepunt van het natuurlijk verspreidingsgebied ligt echter in Noord-Brabant en Limburg (Ravon). De planlocatie ligt buiten het natuurlijk verspreidingsgebied van de kamsalamander (Ravon). Voor de rugstreeppad ontbreekt het gewenste pionierbiotoop. Het is ondenkbaar dat rugstreeppadden tot de planlocatie zullen worden aangetrokken, mocht met het rooien van vegetatie wel een geschikt pionierbiotoop ontstaan. De dichtstbijzijnde rugstreeppadden zijn namelijk ver weg, op ca. 6 km ten zuiden van de planlocatie gemeld, in de Broekpolder bij Vaardingen. Tussen de planlocatie en de Broekpolder liggen teveel barrières van wegen en ongeschikt biotoop, wat overstekende exemplaren uitsluit.

Ook andere beschermde soorten worden uitgesloten, omdat de vereiste biotoopkenmerken ontbreken en/of de planlocatie buiten het natuurlijk verspreidingsgebied ligt.

Toets:

Op de planlocatie te verwachten beschermde amfibieën vallen onder de vrijstelling volgens de verordening uitvoering Wet natuurbescherming Zuid-Holland (Provincie Zuid-Holland, 2016). Met het rooien van groenzones met struikgewas gaat potentieel overwinteringsgebied verloren. Vervolgstappen voor beschermde soorten uit deze groep zijn niet nodig, maar de zorgplicht is wel van toepassing (artikel 1.11), zie **hoofdstuk 4**.

Reptielen

Aangetroffen & verwacht:

In de omgeving van de planlocatie zijn geen beschermde reptielen gemeld (NDFF). Wegens het ontbreken van geschikt habitat en/of vanwege de ligging buiten het natuurlijk verspreidingsgebied zijn reptielen uitgesloten.

Toets:

Op de planlocatie zijn beschermde reptielen uitgesloten. Voor deze soortgroep is geen sprake van mogelijke overtreding van de Wet natuurbescherming. Vervolgstappen voor beschermde soorten uit deze groep zijn niet nodig.

Ongewervelden

Toelichting:

Onder ongewervelden vallen kleine dieren zoals insecten (vlinders, libellen, kevers) maar ook wormen, kreeftachtigen en schelpdieren. De beschermde soorten in deze groepen stellen doorgaans hoge eisen aan hun biotoop/habitat, zoals een uitstekende waterkwaliteit en specifieke waardplanten. Op al deze factoren is gelet.

Aangetroffen & verwacht:

In de omgeving van de planlocatie zijn geen beschermde ongewervelde gemeld (NDFF). Op de planlocatie zijn beschermde ongewervelden uit deze groepen uitgesloten. Soortspecifieke waardplanten en ander benodigd habitat voor beschermde soorten uit deze groep ontbreken op de planlocatie.

Toets:

Op de planlocatie zijn beschermde ongewervelden uitgesloten. Voor deze soortgroepen is geen sprake van overtreding van de Wet natuurbescherming. Vervolgstappen zijn niet nodig, maar de zorgplicht (art 1.11) is wel van toepassing, zie **hoofdstuk 4**.

4: Vervolgstappen

Aangetroffen of verwachte soorten:

De toetsing in hoofdstuk 3 heeft beoordeeld met welke soorten/groepen wél en met welke géén rekening moet worden gehouden. In de tabel volgt alleen een overzicht van de soorten/groepen en essentiële functies waarmee wel rekening moet worden gehouden. Soorten die onder een vrijstellingsregeling vallen of waarvoor alleen de zorgplicht geldt worden hier niet meer genoemd.

Beschermde soorten/groepen:

<i>Soortgroep</i>	<i>Soort/categorie</i>	<i>Essentiële functie</i>
Vogels	Vogels met jaarrond beschermde nesten: boomvalk, buizerd, sperwer	(mogelijke) nesten in de bomen
	Algemene broedvogels	(mogelijke) nesten in begroeiing
Vleermuizen	gebouwbewonende soorten: grote en kleine soorten inclusief laatvlieger en tweekleurige vleermuis	(mogelijke) kraam-, zomer-, paar- en winterverblijfplaatsen in beide schoolgebouwen
	boombewonende soorten: grote en kleine soorten	(mogelijke) kraam-, zomer-, paar- en winterverblijfplaatsen in boomholtes (zuidelijke groenzone)

Soortspecifieke vervolgstappen

Voor de **Vogels** gelden volgende vervolgstappen, omdat vernietiging van een nest niet is toegestaan (art. 3.1):

- Onderzoek naar nesten voor de jaarrond beschermde roofvogelsoorten boomvalk, buizerd en sperwer is nodig als bomen met nesten of overige vegetatie binnen een straal van ca. 10 meter rond bomen met nesten (aanwezige nesten of nieuwe nesten) gerooid wordt. Indien de nesten door (één van) deze soorten worden gebruikt, zijn nadere vervolgstappen nodig om deze functie te beschermen.
- Voer de werkzaamheden buiten de broedperiode uit. De broedperiode is globaal van maart t/m juli, maar er dient rekening gehouden te worden met verschillen per vogelsoort en jaarlijkse/seizoensafhankelijke afwijkingen vanwege de weersomstandigheden. Overleg dit met een ecooloog. OF:
- Laat een ecooloog vooraf aan de werkzaamheden controleren op nesten. Indien aangetroffen: overleg vervolgstappen.

Voor **vleermuizen** gelden de volgende vervolgstappen, omdat verstoring en vernietiging van een vaste verblijfplaatsen niet is toegestaan (art. 3.5):

- Nader onderzoek is nodig naar vaste verblijfplaatsen (zomer-, kraam-, paar en winterverblijfplaats) van gebouwbewonende soorten in beide schoolgebouwen. Indien één of meerdere van deze functies worden vastgesteld, zijn vervolgstappen nodig.
- Onderzoek naar boombewonende soorten is nodig als bomen met boomholtes of vegetatie binnen een straal van ca. 10 meter rond deze bomen gerooid wordt. Geadviseerd wordt het vleermuisonderzoek naar de bomen tegelijkertijd met het onderzoek naar de schoolgebouwen uit te voeren, aangezien dit (met geringe extra inspanning) gecombineerd kan worden.

Overige soorten / Zorgplicht

Voor **alle soortgroepen** geldt altijd de zorgplicht (zie **bijlage 1**). Dus ook als ze niet beschermd zijn. Concreet:

- Dood en beschadig/verwond geen dieren. Bij het aantreffen van gewervelde dieren: overleg met een ecologisch deskundige hoe deze op een veilige afstand van de werkzaamheden te verplaatsen, of werk er, indien mogelijk, omheen.

5: Conclusie

In verband met de sloop van de scholen aan de Aart van der Leeuwlaan 12-14 te Delft, heeft Eco-Niche, in opdracht van gemeente Delft, een ecologische quickscan uitgevoerd. Aan de hand van een veldbezoek op 23 juni 2020 en een literatuurstudie is er onderzocht of er beschermde soorten, natuurgebieden en gebieden met speciale doelstellingen op of rond deze planlocatie voorkomen. Vervolgens zijn de resultaten getoetst aan de natuurwetgeving met als conclusie:

- De planlocatie maakt geen onderdeel uit van en grenst niet aan een beschermd natuurgebied. Door de ligging van de planlocatie wordt enig effect op de natuurdoelstellingen van beschermde natuurgebieden uitgesloten. Nader onderzoek (een *voortoets*), van deze doelstellingen en effecten daarop is niet nodig. *Vanwege de recente discussies en gevoeligheden omtrent het stikstofbeleid kunnen we echter niet voorspellen hoe bevoegd gezag om gaat met dit advies.*
- Op de planlocatie worden de volgende beschermde soorten/groepen verwacht of zijn niet uit te sluiten: **vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten** (boomvalk, buizerd, sperwer), **algemene broedvogelsoorten, vleermuizen** (boom- en gebouwbewonend), **grondgebonden zoogdieren** (soorten die onder een vrijstellingsregeling vallen) en **amfibieën** (soorten die onder een vrijstellingsregeling vallen).
- Voor **vogels en vleermuizen** dienen de vervolgstappen van hoofdstuk 4 te worden opgevolgd om overtreding van de Wet natuurbescherming te voorkomen.
- Voor **alle soortgroepen** is altijd de zorgplicht van toepassing (hoofdstuk 4).

Rapportage: Carolien van der Graaf (Msc.), adviseur

Borging: Willem van Esch (Msc.), adviseur en eigenaar van Eco-Niche

Eco-Niche heeft het onderzoek zo secuur en compleet als mogelijk uitgevoerd. Echter natuur is dynamisch en daarmee niet altijd even voorspelbaar. We adviseren dan ook om indien er tijdens de werkzaamheden – ondanks alles – toch nog een beschermde soort op de planlocatie wordt aangetroffen, hiervoor contact met ons op te nemen om adequate maatregelen te treffen.

Eco-Niche is lid van het Netwerk Groene Bureaus

Bronnen

Algemeen

1. Wet natuurbescherming: www.rijksoverheid.nl
2. Wet van 16 december 2015, houdende regels ter bescherming van de natuur (Wet natuurbescherming), Staatsblad van het Koninkrijk der Nederlanden, jaargang 2016, nr34.
3. Regeling van de Staatssecretaris van Economische Zaken van 16 oktober 2016, nr. WJZ / 16153443, houdende regels ter uitvoering van de Wet natuurbescherming en het Besluit natuurbescherming (Regeling natuurbescherming), Staatscourant nr 55791, 28 oktober 2016.
4. www.vogelbescherming.nl
5. www.sovon.nl
6. www.ravon.nl
7. www.vleermuis.net
8. Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten ontheffing Flora- en faunawet ruimtelijke ingreep, Dienst Regelingen (2009).
9. Aangepaste boordeling ontheffing ruimtelijke ingrepen ruimtelijke ingrepen Flora- en faunawet, Dienst Regelingen (2009).
10. *Besluit van de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit van 18 november 2017, nr. 17174206, houdende vaststelling van een geactualiseerde Rode Lijst Vogels* (30 november 2017). Ministerie van LNV, Staatscourant 2017 nr. 68427.
11. Ministerie van Economische Zaken (december 2016). Brochure Soortenbescherming bij ruimtelijke ingrepen, versie 1.3.
12. Vleermuisvakberaad Netwerk Groene Bureaus, Zoogdiervereniging (2017) Vleermuisprotocol 2017, maart 2017. www.netwerkgroenebureaus.nl en www.zoogdiervereniging.nl.

Lokaal

13. <http://pzh.b3p.nl/viewer/app/NNN>: kaart provinciaal beschermde natuurgebieden.
14. <http://www.synbiosys.alterra.nl/>: kaart beschermde natuurgebieden.
15. www.ndff.nl: 1,5 km rond planlocatie, beschermde soorten, afgelopen 5 jaar.
16. Provincie Zuid-Holland (9 november 2016), Besluit Verordening uitvoering Wet Natuurbescherming.

Bijlage 1: Uitleg Wet natuurbescherming

Uitleg: toetsing in de ecologische quickscan

In voorliggende Ecologische quickscan is getoetst aan de natuurwetgeving en daarmee aan hoofdstuk 2 en 3 uit de Wet natuurbescherming. Hieronder wordt de Wet natuurbescherming uitgelegd. De uitleg is gebaseerd op de brochure 'Soortenbescherming bij ruimtelijke ingrepen' van het Ministerie Economische Zaken.

Doel van de wet

De Wet natuurbescherming is gericht op het beschermen, ontwikkelen en gebruiken van de natuur en waardevolle landschappen vanwege de intrinsieke waarde, de biologische diversiteit en de cultuurhistorische en maatschappelijke functies. De wet regelt in hoofdstuk 2 en 3 de bescherming en het behoud van de gunstige staat van instandhouding van natuurgebieden en de in het wild levende planten- en diersoorten.

Verboden

De Wet natuurbescherming bevat een aantal verbodsbepalingen om ervoor te zorgen dat in het wild levende soorten en natuurgebieden zoveel mogelijk met rust worden gelaten. Het uitgangspunt van de wet is 'nee, tenzij'. Dit betekent dat activiteiten met een schadelijk effect op beschermde soorten en gebieden in principe verboden zijn:

Verbodsbepalingen binnen de gebiedsbescherming:

Het is verboden een plan / project te realiseren of andere handelingen te verrichten die, gelet op de instandhoudingsdoelstellingen voor een Natura 2000-gebied, de kwaliteit van het natuurlijk habitat of het habitat van soorten in dat gebied kan verslechteren of een significant verstorend effect kan hebben op de soorten waarvoor dat gebied is aangewezen.

Verbodsbepalingen binnen de soortenbescherming per beschermingsregime:

De wet kent voor beschermde soorten drie verschillende beschermingsregimes: paragraaf 3.1 voor soorten uit de Vogelrichtlijn, paragraaf 3.2 voor soorten uit de Habitatrichtlijn en paragraaf 3.3 voor de overige nationaal beschermde soorten. Daarnaast geldt voor alle inheemse planten en dieren een zorgplicht.

Vogelrichtlijn §3.1	Habitatrichtlijn §3.2	Nationaal beschermd §3.3
<i>Art 3.1 lid 1</i> Het is verboden in het wild levende vogels opzettelijk te doden of te vangen.	<i>Art 3.5 lid 1</i> Het is verboden soorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen	<i>Art 3.10 lid 1a</i> Het is verboden soorten opzettelijk te doden of te vangen
<i>Art 3.1 lid 2</i> Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen	<i>Art 3.5 lid 4</i> Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren te beschadigen of te vernielen	<i>Art 3.10 lid 1b</i> Het is verboden de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren opzettelijk te beschadigen of te vernielen
<i>Art 3.1 lid 3</i> Het is verboden eieren te rapen en deze onder zich te hebben	<i>Art 3.5 lid 3</i> Het is verboden eieren van dieren in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen	Niet van toepassing

Vogelrichtlijn §3.1	Habitatrichtlijn §3.2	Nationaal beschermd §3.3
<i>Art 3.1 lid 4 en lid 5</i> Het is verboden vogels opzettelijk te storen, tenzij de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort	<i>Art 3.5 lid 2</i> Het is verboden dieren opzettelijk te verstoren	Niet van toepassing
Niet van toepassing	<i>Art 3.5 lid 5</i> Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen	<i>Art 3.10 lid 1c</i> Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen

Zorgplicht

De zorgplicht (artikel 1.11) heeft betrekking op de intrinsieke waarde van natuur. Dit houdt in dat iedereen voldoende zorg in acht neemt voor natuurgebieden en voor in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving. De zorg houdt in dat een ieder die redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn of haar handelen of het nalaten daarvan nadelige gevolgen kunnen worden veroorzaakt, dergelijke handelingen achterwege laat of maatregelen treft om de gevolgen te voorkomen of zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken.

Ontheffing en vergunning

De initiatiefnemer blijft altijd verantwoordelijk voor (de gevolgen van) zijn/haar plan/project, maar van het verbod op schadelijke activiteiten ('nee') kan onder voorwaarden ('tenzij') worden afgeweken. De bevoegdheid hiervoor ligt bij de provincie of het ministerie van Economische Zaken. Een vergunning-/ontheffingaanvraag kan ook, via de gemeente, aanhaken bij de procedure van de omgevingsvergunning (Omgevingswet). Hierbij legt de gemeente de aanvraag voor aan de provincie. De provincie geeft vervolgens op grond van de inhoudelijke toetsing al dan niet een Verklaring van geen bedenkingen (Vvgb) af.

Ontheffing soortenbescherming:

Van de verboden voor beschermde soorten kan met een ontheffing, vrijstelling, gedragscode of provinciale verordening worden afgeweken, mits aan 3 criteria wordt voldaan:

1. er is geen andere bevredigende oplossing voor de activiteit mogelijk.
2. de ingreep doet geen afbreuk aan de staat van instandhouding van de soort.
3. het project / plan heeft een in de wet genoemd algemeen belang.

Voor de overige nationaal beschermde soorten (§3.3) zijn in de wet meer wettelijke belangen opgenomen dan voor de soorten uit Vogel- en Habitatrichtlijn (§3.1 en §3.2), waaronder het algemene belang van 'ruimtelijke ontwikkelingen'.

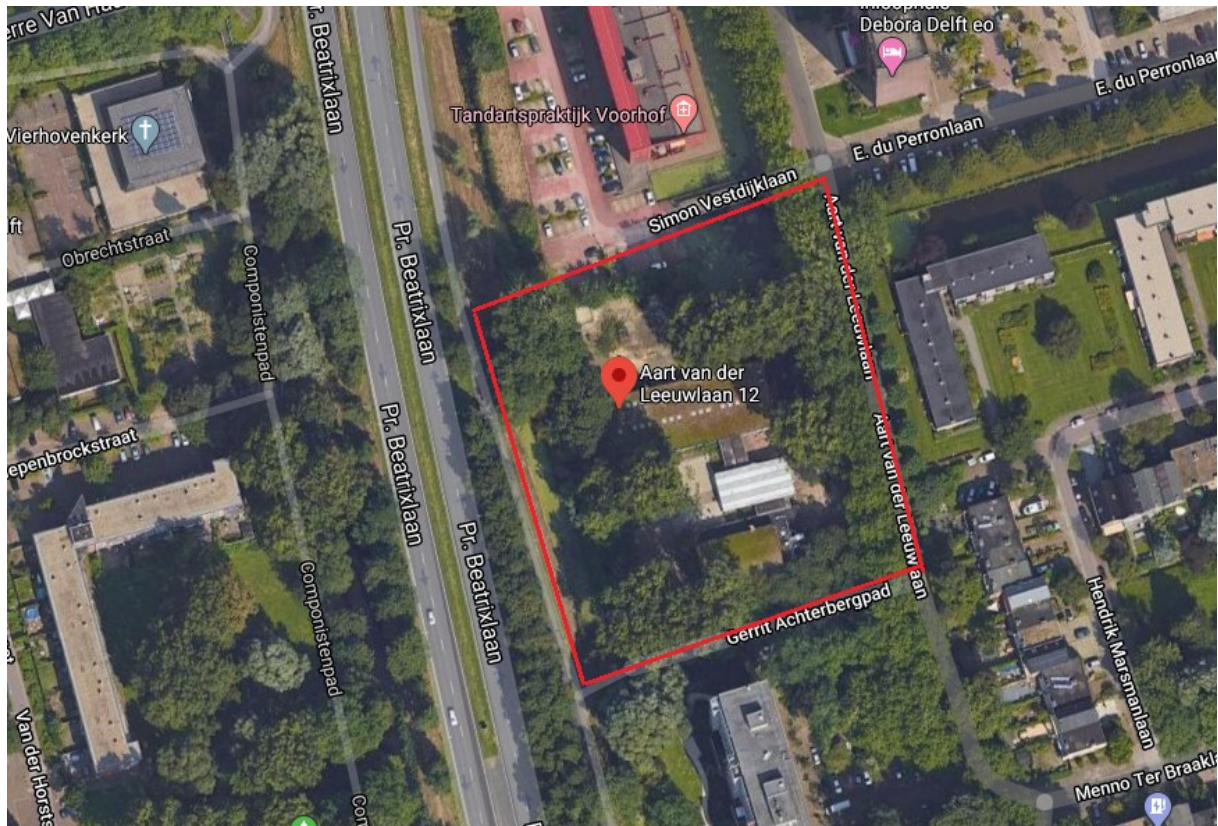
Vergunning gebiedsbescherming:

Van de verboden in beschermde natuurgebieden kan met een vergunning of provinciale verordening worden afgeweken, mits uit een '*passende beoordeling*' blijkt dat het plan / project de natuurlijke kenmerken van het gebied niet zal aantasten, of als aan de ADC-criteria wordt voldaan:

- A: er zijn geen alternatieve oplossingen;
- D: het plan/project is nodig om dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard, en
- C: de nodige compenserende maatregelen worden getroffen om te waarborgen dat de algehele samenhang van Natura 2000 bewaard blijft.

Bijlage 2: Ligging planlocatie & natuurgebieden

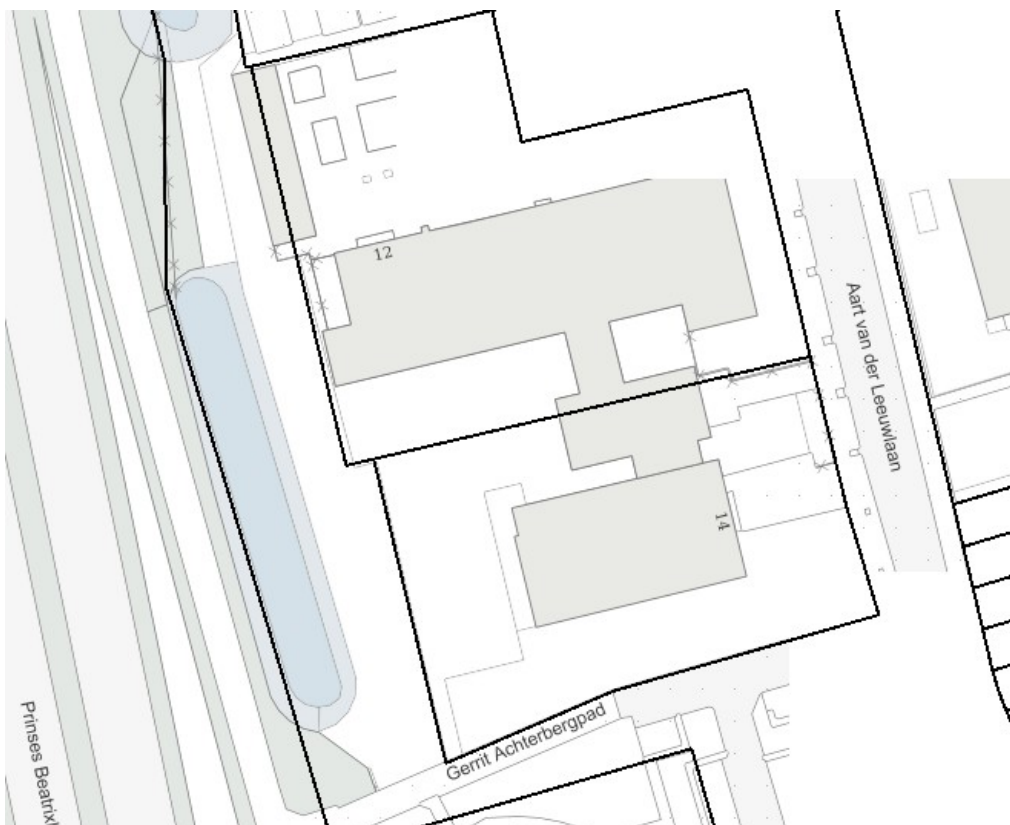
A: bestaande situatie en ligging in de omgeving

Planlocatie: *rode omkadering* (bron: Kaartgegevens ©2020 Google).

Planlocatie: *zwarte omkadering* (bron: gemeente Delft).

Planlocatie: zwarte omkadering (bron: gemeente Delft).

B: beschermde natuurgebieden en NNN

planlocatie rode omkadering (bron: www.ndff.nl)

Bijlage 3: gemelde kwetsbare en beschermde soorten (NDFF)

A: Wilde planten

<i>Soort</i>	<i>aantal meldingen</i>
Kluwenklokje	2

B: Kwetsbare vogelsoorten

Jaarrond beschermd nest

<i>Soort</i>	<i>aantal waarnemingen</i>
Boomvalk	30
Buizerd	204
Gierzwaluw	353
Grote Gele Kwikstaart	265
Havik	15
Huismus	1305
Kerkuil	6
Ooievaar	25
Ransuil	169
Roek	2
Slechtvalk	164
Sperwer	146
Wespendief	4
Zwarte Wouw	1

Kwetsbaar

<i>Soort</i>	<i>aantal waarnemingen</i>
Koekoek	4
Nachtegaal	1
Wielewaal	1

C: Grondgebonden zoogdieren

<i>Soort</i>	<i>aantal meldingen</i>
Bosmuis	14
Bunzing	3
Eekhoorn	1
Egel	191
Haas	12
Huisspitsmuis	9
Konijn	27
Steenmarter	1
Veldmuis	2
Vos	5
Wezel	2

D: Vleermuizen

<i>Soort</i>	<i>aantal meldingen</i>
Gewone dwergvleermuis	360
Laatvlieger	11
Rosse vleermuis	11
Ruige dwergvleermuis	82

E: Amfibieën

<i>Soort</i>	<i>aantal meldingen</i>
Alpenwatersalamander	7
Bruine kikker	121
Gewone pad	123
Kamsalamander	2
Kleine watersalamander	57
Meerkikker	8